

Anti pest protocol

Op Het Schateiland willen we dat alle kinderen veilig en met plezier naar school gaan. Pesten komt helaas vaker dan we denken. Het is een hardnekkig probleem dat zich in allerlei situaties kan voordoen; op school, thuis, op de sportclub, in de buurt of via social media. Pesten is van grote invloed op de gezondheid en ontwikkeling en kan zelfs op latere leeftijd invloed hebben op het functioneren. Pestgedrag speelt zich vaak in het verborgene af en er is moeilijk grip op te krijgen. Als school nemen we onze verantwoordelijkheid, zodat pestgedrag kan worden voorkomen en kan worden aangepakt.

Verschil tussen plagen en pesten

Plagen gebeurt spontaan, duurt niet lang en gebeurt niet elke dag. Je bent gelijk aan elkaar en niemand is de baas. De ene keer plaagt de één, de volgende keer plaagt de ander. Plagen is niet gemeen bedoeld en vaak kun je erom lachen. Het stopt op tijd.

Plagen kan overgaan in pesten. We spreken van pesten als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend. Pesten gebeurt vaak achter de rug van volwassenen, zodat zij het niet merken.

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook schelden, bedreigen of doodzwijgen (psychisch geweld) valt onder pesten.

Voorbeelden van pesten:

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, bijnamen bedenken, gemene briefjes of berichtjes
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen, schoppen, slaan, krabben aan haren trekken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem rijden opsluiten, opwachten
Uitsluiten:	doodzwijgen, negeren, uitsluiten van feestjes, uitsluiten van groepjes bij samenwerken of spel op het plein
Stelen/vernielen:	kliederen op boeken, afpakken van bezittingen, banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld/spullen te geven, dwingen om iets voor de pester te doen

Een klimaat waarin wordt gepest, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle kinderen slachtoffer worden. Pestgedrag, maar vooral ook het voorkomen van pesten moet daarom door iedereen serieus genomen worden. Leerkrachten en overig personeel in de school hebben, samen met ouders en leerlingen, een taak bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van de volwassenen in de school en hierom durven vragen.

De leerling die wordt gepest

In onze samenleving is het noodzakelijk dat je als mens voor jezelf kunt opkomen in contact met anderen. Het is belangrijk om duidelijke grenzen te kunnen aangeven. Sociaal weerbaar zijn noemen we dat ook wel. Zelfbewust en zelfverzekerd zijn en zo voor jezelf op kunnen komen helpt. Assertieve kinderen en volwassenen zijn minder vatbaar voor pesten. Als je assertief bent, dan kom je op voor je eigen mening, rechten en standpunten. Je geeft je grenzen aan, maar houdt daarbij ook rekening met de ander en diens grenzen. Niet alle kinderen zijn sociaal weerbaar. Deze kinderen lopen meer kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan door hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders erover gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden (van belang voor de ouders):

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Geen eetlust
- Bedplassen, nachtmerries
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos, verdrietig of huilerig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

Leerkrachten kunnen ook letten op de volgende punten:

- Het kind wordt altijd met een bijnaam aangesproken
- Het kind staat altijd alleen op het schoolplein
- Het kind wordt altijd als laatste gekozen bij gym of werkgroepjes
- Er is een slechte sfeer in de groep
- Het kind zoekt op het schoolplein de nabijheid van de leerkracht
- Er worden steeds zgn. 'leuke opmerkingen' gemaakt tegen een bepaald kind
- Het kind krijgt altijd de schuld ergens van

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- Het moeten spelen van een niet-passende rol
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een leerkracht is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)
- Zelf gepest zijn in een vroegere situatie (bv op een vorige school)
- Verveling, jaloezie

De meelopers en andere leerlingen

In een peestsituatie is de groep van groot belang. Naast de pester en de gepeste kunnen de andere kinderen in een groep diverse rollen aannemen:

- De meepester, die meedoet uit angst om zelf het slachtoffer te worden, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester
- De helper; dit is degene in de groep die voor de gepeste in de bres springt. De helper is niet bang voor de pester, is vaak populair in de groep en staat stevig in zijn schoenen
- De stoker; dit zijn kinderen die mee zouden willen pesten, maar dat niet durven. In plaats daarvan stoken ze andere kinderen op om mee te pesten
- De buitenstaander; dit kind is niet geïnteresseerd in de peestsituatie, zolang het hemzelf maar niet raakt
- De stille; dit kind doet niets uit angst zelf slachtoffer te worden, maar vindt het wel zielig voor de gepeste

Gevolgen van pesten

Voor het kind dat wordt gepest kunnen de gevolgen zeer ingrijpend zijn: Er kunnen sociale en emotionele problemen ontstaan. De sociale problemen kunnen zo erg worden dat het kind in een isolement terecht komt. Het kind heeft geen vertrouwen in de medeleerlingen, maar - als er niet wordt ingegrepen - ook niet in de leerkrachten. Het kind kan bang worden om naar school te gaan. Het kind kan depressief worden en/of angsten ontwikkelen. Ook kunnen lichamelijke klachten ontstaan. Sommige kinderen trekken zich terug in een fantasiewereld. Faalangst kan een gevolg zijn of juist perfectionisme. Voor de pester en overige betrokkenen zijn er ook gevolgen. Ieder kind moet leren rekening houden met een ander. Ieder kind moet leren dat je niet altijd maar kunt doen of laten wat je zelf wilt. Leert een kind dit niet, omdat zijn gedrag niet wordt gecorrigeerd, dan kan het kind op oudere leeftijd met sociale problemen te maken krijgen. Pesten heeft invloed op de sfeer in een groep. In een peestsituatie is er geen gelijkwaardigheid, zijn er kinderen bang of onverschillig. In zo'n situatie leren kinderen dat school niet leuk is. Ze leren ook dat omstanders niet altijd ingrijpen, wat een onveilig gevoel geeft. Kinderen leren dat macht belangrijk is, belangrijker dan rechtvaardigheid. En natuurlijk zullen er kinderen zijn die een schuldgevoel krijgen omdat ze de gepeste niet (durven) bijstaan.

Preventie

Het Schateiland doet verschillende dingen om pesten te voorkomen. Wij zijn een vreedzame school en gebruiken het programma van Vreedzaam om aandacht te geven aan de sociaal emotionele ontwikkeling. Gedurende acht basisschooljaren wordt er wekelijks aandacht besteed aan sociale competenties die horen bij groepsvorming, communicatie,

conflicthantering, gevoelens herkennen en uiten en verantwoordelijkheid nemen. Sociale competenties zijn in een veranderende samenleving van levensbelang. Als je jezelf niet kent, dan begrijp je een ander ook niet en wordt het erg moeilijk met die ander(en) een respectvolle relatie op te bouwen. Sociale competentie aanleren start heel eenvoudig doordat kinderen van jongs af aan met elkaar leren samen te spelen. Samen spelen leidt tot samen werken en dat leidt tot samen kunnen leven. Spelen, werken en leven gebaseerd op duidelijke, respectvolle regels, met respect voor elkaars eigenheid en vrijheid.

Talent

Zelfkennis en zelfbewustzijn mag groeien. Om hier aandacht aan te besteden op school werken wij talent gedreven. We kijken naar talent als iets wat jou uniek maakt, wat moeiteloos voor jou gaat en waar je energie van krijgt! Jezelf zo leren kennen geeft zelfvertrouwen.

Signaleren

- Als eerste zijn de groepsleerkrachten aan zet bij signalering. Zij zien de kinderen het meest, observeren zowel in de klas als bij het buiten spelen wat er gebeurt. Ook voeren leerkrachten met de groep gesprekken over pesten en de rollen bij pesten.
- Jaarlijks nemen wij een vragenlijst af bij alle kinderen in groep 6, 7 en 8 waarin we anoniem en actief vragen naar pesten in en om onze school.
- Een vast onderdeel bij het leerling parlement is het bespreken van signalen van pesten en kinderen betrekken bij mogelijke oplossingen.
- De vertrouwenspersoon is bekend bij kinderen en benaderbaar. Op onze school is juf Marianne de vertrouwenspersoon. Kinderen kiezen er ook wel voor om naar de intern begeleider of directeur te gaan om dingen te vertellen.
- De anti-pestcoördinator is juf Madeline, de directeur. Ouders kunnen hier, naast de groepsleerkracht ook altijd terecht.

Interventies

Als er sprake is van pestgedrag, zijn er verschillende dingen die we als school kunnen doen. Afhankelijk van de leeftijd van de betrokken kinderen en de situatie zijn er meerdere mogelijkheden. Doel hierbij is altijd het stoppen van het pesten.

Mogelijke interventies zijn:

- kennis aanvullen over rollen bij pesten
- meer toezicht
- herhalen of aanscherpen schoolregels
- groepsgesprekken
- weerbaarheidsprogramma voor de hele groep
- weerbaarheidstraining individueel
- gesprekken met ouders
- extra anonieme vragenlijst afnemen
- sociogram maken
- gastles organiseren
- extra lessen talent

We gaan ervan uit dat alle preventie, signalering en mogelijke interventies een gewenst en positief effect hebben. Als dit niet het geval is, zullen we externe hulp inschakelen voor alle betrokken partijen en indien nodig het protocol schorsing en verwijdering in gang zetten.